

Matthias Stein

Programma Paschale, Qvo Rector Academiae Varniacae Matthias Stein/ J. U. D. & Cod. P.P. ... Jesum Resurgentem Resurrectione Sua Admirabilem sacris Civium Academicorum Meditationibus sistit

Rostochii: Typis Joh. Weplingi[i], M.DCC.XVII.

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1003986900>

Druck Freier  Zugang





T. 512.

1717. Ostern.

~~M-1256.~~ 150.

Op. 1717

PROGRAMMA PASCHALE;

Quo

RECTOR Academiae Varniacae,

MATTHIAS 

J. U. D. & Cod. P. P.,

FCtis Jurid. ut & Colleg. Profess. Senator. Senior,

JESUM RESURGENTEM

RESURRECTIONE SUA

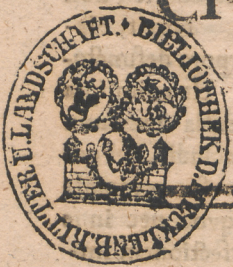
ADMIRABLEM

facris

CIVIUM ACADEMICORUM

Meditationibus

gstit.



ROSTOCHII,

TYPIS JOH WEPPLINGI, SERENISS. PRINC.

& ACAL. TYPOGR. AN. M. DCC. XVII.

M. 1256 150

Jesum , dulcissimum Salvatorem nostrum, nascentem natiuitate, ac morientem morte suâ Admirabilem hæctenus quidem Vobis, *CIVES ACADEMICI O.O. HONORATISSIMI!* descripsi, & Festo ejus natalitio partim, partim initio temporis acerbissimæ ipsius passio: i ac morti recolendæ ab Ecclesiâ destinati, sacris piisque vestris meditationibus commendavi. Nunc igitur, quando solenni hoc Paschatis Festo, quo iterum Scripto quopiam alloqvendi mihi estis, resurrectionis ejus memoriam lætabunda celebrat Ecclesia, haud magis convenientem commentandi materiam mihi suppeditari ratus sum, quam si eundem Jesum nostrum à morte resurgentem resurrectione suâ Admirabilem sacris piisque siterem meditationibus vestris. Est namque & resurrectio Salvatoris admirandorum plenissima, quæ piam Christianorum considerationem desiderant pariter atque merentur. Et ipsa quidem resurrectio à morte talis est, quam ratio suo lumine non assequitur, sed suæ cognitionis sphaeram superantem admiratione potius dignam judicat atq; habet. Haud equidem ignotum nobis est, jamdudum eruditos inter disputatum fuisse problema: Num resurrectio mortuorum ex solo Naturæ Lumine, præciâ omni revelatione divinâ, firmiter demonstrari queat, vel non? Et quamvis ex divinarum literarum Codice futuram mortuorum resurrectionem edoctus homo variis eandem physicis à rebus defunctis similitudinibus quodammodo illustrare possit; quamvis & ipsum Lumen Naturæ nonnulla pro adstruendâ eâ suppeditet argumenta haud improbabilia; non tamen, quæ eis eam ut certò indubitatoque futuram demonstret, apodicticas proferre rationes valebit. Equidem de potentiâ Dei resuscitandi mortuos cur dubitet, non habet. Agnoscit quippe infinitam omnipotentiam DEI. Novit, Naturam, quia nihil in infinitum nihil est, non posse corpora defunctorum ita resolvere, ut in nihilum penitus redigantur. Ut enim ipsa finita est; ita in infinitum operari haud valet, dum potentia suam non excedit objectum. Hinc igitur, quæ sana est, ratio concludit, qui potuit quidquam ex nihilo producere, eum & corpora in sua principia resoluta rursus colligere ac reproducere posse, quippe quod nec in se contradictorium est, nec ullam ex parte agentis imperfectionem importat. At verò, num DEUS, ceu potest, etiam velit defunctos revocare? incertum semper sibi relictae rationi manet. Quæcunque enim adhuc futura sunt, ac ita quidem, ut à liberâ Dei dependeant voluntate, undenam quæso, præterquam ex divinâ revelatione, cognosci aliter queunt? Abscondita igitur rationi mortuorum resurrectio est, ut vix de eâ cogitationem suscipiat, aut si forte susceperit, dum nullum ejus invenit

invenit exemplum, nunquam futuram judicatura sit. Unde & Philosophi reperiuntur eò usque progressi, ut impossibilem eam statuerint, proptereaque in dubium vocarint ipsam omnipotentiam DEI. Sic namque Plinius *Lib. II. Hist. Nat. Cap. 7.* Præcipuum imperfectæ in homine naturæ solatium judicavit, DEUM ne quidem posse omnia, cum nec mortales æternitate donare queat, nec revocare defunctos. Quæ quidem justo liberius pronunciata sunt atque Philosopho vix digna; interim, quid de mortuorum resurrectione homo sibi suoque naturali lumini soli relictus sentiat, exinde intelligi potest, etiamsi Franc: Georg: Venetus *de Harmon. Mundi Cant. III. Ton. VII. Cap. 4.* & Joh. Bapt. Aurelius de Montealto *Disput: Philosoph: atque Theolog. Lib. I. Cap. 7.* eandem ex lumine naturæ sat firmiter demonstrabilem arbitrati fuerint, quod idem etiam ante quatuor, ni fallor, lustra, collectis, quæ demonstrandi habere vim ipsi videbantur, argumentis nonnullis, in controversia cum D. Jo. Frid. Majero, propugnare satagebat M. Vackius, Archi-Diaconus Ecclesiæ apud Hamburgenses Petrinæ. Verùm enim verò, si adductum Plinii exemplum fortè non satis evidenter ostendit, quid de defunctorum resurrectione solum naturale intellectus sui lumen sequutus homo judicet, ecce! aliud in promptu est, quod ipse communicat sacrarum divinâ ab inspiratione profectarum Scripturarû Codex. Cum videlicet Gentium Apostolus, Paulus, Atheniensibus poenitentiam prædicabat, hoc inter alia usus argumento, quod diem statuerit DEUS, quo judicaturus sit orbem terrarum cum justitia, per eum Virum, per quem decreverat, i. e. Christum, quem excitaverat ex mortuis; illi, resurrectionem mortuorum audientes, alii quidem irridebant, alii verò, non tam, ut videtur, sancto discendi desiderio ducti, quam rei hæc inaudita novitate permoti, se eum iterum audituros esse, dicebant, *Act. XVII. 32.* Tale igitur de resurrectione mortuorum rationis iudicium cum sit, quidni Jesum resurgentem resurrectione suâ admirabilem diceremus? Quod si tamen forte cupiam hæc Christi resurrectio in se ipsâ non ad eò admirabilis videretur, certè non desunt alia ipsi miranda, quæ admirabilem eam reddere possunt. Quæ inter primum meritò locum habet, quod Christus resurgens ipse suæ resurrectionis sibi existitit causa. Mortuum hominem cum dicimus, corpus indicamus sine anima, vitâ omni destitutum, omni agendi virtute carens, nec aliud quidquam, nec seipsum movere valens. Resurgentem autem, mortuus quamvis fuerit, vivere rursus, animam redunitam habere, è sepulchro prodire seseque movere, oportet. Anne autem vitâ destitutum sibi ipsi restituere vitam unquam Natura vidit? Num, quod vi agendi caret, seipsum movere potest? Et mortuus qui est, num à morte semet resuscitare valet? Impossibilia hæc Naturæ judicantur atque contradictoria. Et sanè, naturaliter tale quid fieri, quis, quæso,

non impossibile fatebitur? Attamen Christum verè mortuum è morte resuscitasse, vitâ privatum sibi restituisse vitam, divinâ credimus fide, quicquid heic ratio ogganniat, quicquid contra clamitent Sociniani, aut dubi moveant Calvino-Reformati. Et non de divinâ solum naturâ certum nobis est, eam humanæ resurrectionis causam existisse, quin de humanâ quoque id ipsum affirmemus. Neutiquam tamen diffitemur, solam virtutem divinam vivificationem hanc operatam fuisse, ut falsò proflus nobis imputetur, ac si, naturam humanam suâ propriâ virtute se ipsam resuscitasse, statueremus. Novimus, humanam naturam in hypostasin Filii DEI assumptam esse, & vi personalis hujus unionis totam plenitudinem DEItatis, ad quam & virtutem vivificandi pertinere nulli dubitamus, in ipso corporaliter habitare, *Col. II. 9.* Quandoquidem verò hypostatica illa duarum in Christo naturarum unio per mortem sublata non est, quin Filius DEI vel mediâ in morte cum corpore pariter atq; animâ Christi unitus manserit, oportet, communicatam quoque humanæ naturæ virtutem vivificandi divinam ab eâ sublata non fuisse. Hac igitur divinâ virtute vere realiterque ipsi competente Christus mortuus ipse suæ resurrectionis sibi existit causa, Et hoc indicat ipse, *Joh. X. 18.* se potestatem, ut ponendi vitam suam, sic eam rursus sumendi habere, dicens. Ubi quidem Grotio, hæc etiam in parte Socinizanti, ad stipulari nequimus, quando, Christum hoc dicto indicare voluisse, se vitam præsentî jam periculo eripere posse, statuit, quale quid Sociniani etiam admitterent, DEItatem licet Christo in univèrsum denegantes. Nam, uti de morte pro reparandâ generis humani salute ac vita ultro sponteque subeundâ loquitur, dicens, habere se potestatem ponendi vitam: Ita & è contrario, cum dicit, se potestatem rursus sumendi eam habere, de vivificatione ac gloriosâ è morte resurrectione loqui intelligendus est. Nec audiendus hic est Coccejus, Christum verbis istis potentiam seu vires sumendi rursus vitam respicere, negans, de jure solum ac privilegio ea interpretatus, scribendo: *Christus hic dicit, 1. dignitatem se habere illam, ut, nullo impediènte jure, nulla justitiâ ac veritate DEI obstantè, possit animam pro Ecclesia (& cur non pro univèrso mundo?) ponere & postquam possisset, eam recipere. Id convenire cum jure DEI & lege ipsius, nominatim illâ, sub quâ est homo: Qui fecerit ea, vivet in eis. Non posse per illud jus & illam legem ullam creaturam pro quòquam animam ponere & eam recipere. 2. Patrem velle hanc gloriam suam & dignitatem manifestari: ideoque se id facturum utrumque, ex consilio Patris. Nihil itaque aliud relinquit, quam, quod Christus non egerit injustè, quando vitam pro nobis suam & posuit, & iterum sumsit. Verùm enim verò, quæquam hoc abs nemine in dubium vocari queat; haud tamen solum illud dicitur, sed longè majus quid significatur. Respicit namque dulcissimus Salvator ipsam virtutem atque potentiam*

am

am divinam, quam ut Filius DEI sibi essentialem, ut homo per ac propter unionem personalem sibi communicatam habet, quâ vitam, quam positurus erat rursus sibi sumere posset. Ecquid enim jus sine viribus valet? Quid prodest potestas potentiâ destituta? Dum ergo jus ac potestatem vitam rursus sumendum Christus habuit, habuerit etiam virtutem atque potentiam resuscitandi se, necesse est. Et quidni habuisset? Num alios à morte virtute divinâ resuscitavit, se autem ipsum resuscitare non potuisset? Admirabilis igitur resurrectione suâ nobis est Jesus noster resurgens, qui, quod nullus unquam mortalium exspectare à se ipso potest, resurrectionis suæ ipsemet extitit causa. Cum non obstat, quod S. Literæ sapius dicunt DEUM resuscitasse Jesum, ut *Act. II. 24. X. 40. Eph. I. 20.* Obtinet enim & heic regula: unius positio non est alterius exclusio. Satis bene hoc dubium expedivit Thomas Aquinas *Part. III. Sum. Theol. Quest. LIII. Art. 4.* cujus quidem integra legenda dabimus verba. *Dicendum, scribit, quod per mortem non fuit separata divinitas, nec ab animâ Christi, nec ab ejus carne: Potest igitur tam anima Christi mortui, quam ejus caro considerari dupliciter, uno modo ratione divinitatis, aliò modo ratione ipsius natura creata. Secundum igitur unita divinitatis virtutem & corpus resumpsit animam, quam deposuerat, & anima corpus resumpsit, quod dimiserat, & sic Christus propriâ virtutè resurrexit. Et hoc est, quod de Christo dicitur 2. Cor. ult: quod, etsi crucifixus est ex infirmitate nostrâ, sed vivit ex virtutè DEI. Si autem consideremus corpus & animam Christi mortui secundam virtutem natura creata, sic non potuerunt sibi invicem reuniri, sed oportuit Christum resuscitari à DEO.* Sufficenter hæc rem explicant, ac omnem, quæ subesse videbatur, contradictionem tollunt: Unde in illis acquiescimus, ad aliud admirabilem reddens resurrectionem Jesu nostri nos conversuri. Nimirum, admiratione dignum est, Christum clauso adhuc resurrexisse sepulchro, nondum devoluto lapide sepulchrali. Equidem fatemur, disertis id in scriptura verbis nullibi affirmari; veuntamen historiam resurrectionis Christi, præsertim à *Matth. XXIX. 1. 2.* cum specialioribus circumstantiis descriptam consulenti & accuratius attendenti sine multâ difficultate, per consequentiam legitimam, palam fieri potest. Etenim, in magno illo, qui contigit, terræ motu, Christum resurrexisse, qui indubium vocet, haud dubie nemo erit. Resurrexit itaque jam ante, quam Angelus ille, amovens à sepulchro lapidem, descenderat: ideoque sepulchro nondum aperto resurrexit. Non enim revolvit Angelus lapidem ab ostio monumenti in gratiam Domini, ut ille resurgere posset; sed ut foemina discipulique viderent, eum egressum inde esse, viventemque non esse inter mortuos quærendum. Quo de pluribus videri poterit Gerhardus *Harmon. Evangel. Cap. 207:* integrum idem nobiscum sententium Patrum catalogum texens. Quod si & ab Adversariis prolatum afferre testimonium licet, audiamus August: Marloratum sic commentantem: *Non*

Christi causâ venit Angelus: tanquam sine ejus operâ non possit exire sepul-
 chrum, sed ut fides fiat mulieribus & Apostolis, Christum resurrexisse, apertum
 est sepulchrum, ut posset ostendi vacuum, non autem, ut devoluto saxo per Chri-
 sti resurrectionem vacuaretur, cum jam antea vacuatum fuisset illo resuscitato,
 non amoto lapide ab ostio monumenti. Tamen non desint, qui dicant, devoluto
 lapide, operâ Angeli, ab ostio, Christum surrexisse sine ullo miraculo. Verum,
 qui suâ virtute corpus excitare potuit in sepulchro, eâdem virtute potuit sepul-
 chrum egredi, occluso ostio grandi illo saxo, ut miraculo sit excitatus & miraculo
 egressus: nullâ operâ Angeli. Qvod si quæretur: quâ ratione fieri potuerit,
 ut Christi corpus sepulchro clauso exiret? cogitandum est, substituisse illud in
 infinitâ subsistentiâ Filii DEI, & præterea glorificatum jamjam fuisse, i. e. spi-
 ritualibus vestitum qualitatibus. Cum igitur humana natura eandem cum Filio
 DEI subsistentiam habet, & per eandem omnipotentia DEI ipsi communicata est,
 per quam omnia potest, quæcunque contradictionem non involvunt: qui non
 è sepulchro non aperto egredi potuisset? quemadmodum DEO nullus locus est
 clausus. Et quamvis naturale corpus alia penetrare corpora non queat; glorifica-
 to tamen corpori talis deneganda virtus non est. Idque Christus suo postquam
 resurrexerat, demonstravit exemplo, quando conclave, quo in congregati
 Discipuli ejus confidebant, foribus manentibus clausis, ingressus fuit, ceu om-
 nes, quæ concurrunt, circumstantiæ eloquuntur, Joh. XX, 19, 26. Hoc igitur
 factum cum sit, ipsa etiam resurrectio nobis admirabilis est inde, quod Chri-
 stus clauso resurrexit sepulchro. Hæc enim duo rectè Gregorius Nyssenus de
 Resurrect. Dom. Orat. 2. inter se confert, scribens: Hunc (lapidem scilicet se-
 pulchralem) cum Angelus revolvisset, reperit resurrexisse Dominum, sepulchro,
 quod sigillis munitum fuerat, ac præsidio militum custodiebatur, sicut DEum
 decebat, clauso relicto, quemadmodum clausis quoq; januis penetrans in domici-
 lium, ad Discipulos accessit. Ut adeo ne quidem in hoc Grotio assentiamur, cum
 arbitratus est, Angelum devolvisse lapidem à sepulchro, ut Janitoris officio,
 non necessario quidem, sed honorifico fuhgeretur. Ubi fortassis penè ridi-
 culum, vel saltem tanti Viri judicio indignum non injuriâ quispiam judicabit,
 quod sibi persuasum habuit, hanc expeditam ab Angelo lapidis à sepulchro re-
 motionem facto jacobi Gen. XXIX. 10. præfiguratam videri posse. Ab hoc
 autem ad istam uti nullam, quæ typi rationem inferat, consequentiam aut
 connexionem videmus; ita certum nobis manet, Christum resurgentem, an-
 tequam lapis amoveretur, corpore glorificato è clauso sepulchro resurrexisse.
 Quis verò, exindè resurrectionem resurgentis Christi admirabilem esse, ne-
 gare audeat? Quin tantò magis mirandum hoc sit, quod nulla unquam alia
 mortuorum resurrectio tali modo sive contigerit, sive contingeret. Nam, licet
 ipsi futuram nostrorum quoq; corporum resurrectionem speremus & expecte-
 mus; hæc tamen talem fore novimus, ut aperienda ante sint nostra sepulchra,
 quo

quo prodire ex illis corpora per animæ reduntionem vivificata queant. Quem admodum etiam Sanctorum cum Christo resurgente resurgentium monumenta aperta prius fuerunt, quam ex illis egrederentur, prouti legitimus *Matth. XXVII. 52. 53.* Sed horum quando mentionem facio, iterum iterumque aliud succurrit in Christi resurrectione admirandum. Admirabilis nimirum est Jesus noster resurgens, quia causa est nostræ resurrectionis, & primus omnium ad vitam gloriæ æternam resurrexit. Leguntur quidem, qui ante eum, posteaquam mortui fuerant, vel à Prophetis in Veteri Testamento, vel ab ipso met Christo resuscitati, resurrexerunt. Ast hoc non derogat prærogativæ Christi, nec negat, eum esse ex mortuis resurgentium primum. Isti quippe ad vitam duntaxat hanc naturalem atq; mortalem resuscitati fuerunt, deinceps rursus mortui. Heic autem de iis loquimur, qui surrexerunt ad vitam gloriæ immortalem. Plus fortè dubii faceffere videntur, de quibus *Matth. XXVII. 52. 53.* agitur, ut pote quos ante Salvatorem resurrexiffe, videri poterat. De iis namque diversæ offenduntur Interpretum sententiæ. Sunt, qui dicant, recepisse eos vitam quidem moriente Jesu, ast triduo in sepulchris suis remansisse, donec tandem resurgerent, postquam jam resurrexerat Christus. Ast cur non potius crederemus, cum reviviscentiâ statim & resurrectionem illorum conjunctam fuisse? Heinſius *Exercit. Sacr. ad Nov. Test. b. l.* distinctionem verborum Textus, quæ in omnibus tamen, quod sciam, Codicibus eadem habetur, non veram & legitimam esse suspicatur, & hunc eorum esse sensum autumat: *Et qui suscitati erant, atque è monumentis, mortui ejus (Christi) vi, tum egressi sunt, post resurrectionem ejus etiam in sanctam venerunt urbem, multisque apparuerunt ibi; ut non egressio ipsorum è monumentis, sed apparitio tantum in sanctâ urbe resurrectionem Christi sequuta sit: At verò, numne sic Textui vis quæpiam inferatur? judicatu difficile non erit. Potiùs cum Dorschazo nostrate dicendum putamus, quæ v. 52. leguntur, non omnia tota contigisse ante resurrectionem Christi; sed ex petrarum rupturâ natam esse sepulchrorum rupturam, ac ruptis sepulchris, cum Christus resurrexisset, resurrexisse etiam illos Sanctos. Adstipulatum habemus Maldonatum, (nisi, quod, nec monumenta ante resurrectionem Christi aperta fuisse, affirmat,) Matthæum, dicentem, dum coepisset ea miracula, quæ moriente Christo contigerant, commemorare, hoc etiam cum ceteris copulasse, cujus causa, sicut & ceterorum, mors Christi fuerat. Sic igitur hæc prærogativa Christum manet, quod primus omnium resurrexit, resurrectionis omnium resurgentium causa. Ideoq; & primogenitus ex mortuis dicitur, *Col. 1. 18. Apoc 15.* ac Paulus de eo scribit: *Christus resurrexit ex mortuis, primitia eorum, qui dormierant, factus, 1 Cor. XV. 20.* Habemus proinde, quæ admiremur in resurrectione Salvatoris nostri Christi. Agnoscimus JESUM resurgentem resurrectione suâ admirabilem. Et hæc sunt, quæ hac vice piis sacrisque meditationibus vestris,*

ACA.

ACADEMICI O. O. HONORATISSIMI! subternenda duximus. Sunt hæc vobis ita nunc meditanda, ut in usum vestrum, ædificationem atque salutem convertatis. Id verò fiet, si admirabilis hujus resurrectionis finalem causam accuratius meditabimini. Haud namque sibi quid acquisivit resurrectione suâ Christus, sed nobis. Ut enim *traditus fuit propter peccata nostra; sic excitatus est propter justificationem nostri*, docente Apostolo, *Rom. V. 24.* Tribuitur justificatio nostri resurrectioni Christi, non exclusivè, quasi ad eam solam pertineret; sed inclusivè atque complexè, prout est summa velut Evangelii, quâ nominata, cetera quoque omnia subintelliguntur. Nam resurrectio & passionem & mortem & quæcunq; reliqua ad satisfactionem DEO pro peccatis nostris à Redemptore præstitam pertinent, præsupponit atque complectitur. Est namque resurrectio publicum testimonium hostium devictorum, expiatorum peccatorum, salutis justitiæque restauratæ. Et necessaria erat resurrectio Christi, tam ad justificationis nostræ declarationem, quam ad ejusdem applicationem. Etenim, si non resurrexisset Jesus, non potuisset opus redemptionis peragisse dici. Tantum enim abest, ut sic mortis exstitisset victor, ut potius devictus à morte dicendus fuisset ipse. Sic autem nobis non potuisset promereri justificationem & vitam. Aut, etiamsi promeruisset, non tamen conferre eandem ac applicare nobis posset, si in morte mansisset. Contrà, cum ipse resurrexit, acquisivit nobis quoque, ut ne corpora nostra perpetuò in sepulchris suis mansura sint, sed ex his ad vitam, quæ sine morte est, olim proditura. Egregiè de eo disserit Paulus 2. *Cor. XV, 12. sqv.* Hæc spes Christianorum est, animum contra quævis hujus mundi mala obfirmans. Attamen, ne beneficis per resurrectionem JESU nobis partis indignos nosmet reddamus, etiam nostrorum observantes officiorum simus, oportet. De quibus multa fari cum chartæ spatium non permittit, audiemus de ipsis Apostolum Paulum *Rom. VI, 3-14* ex professo, quod ajunt, nos informantem atque monentem: *An ignoratis, quod quicumque baptizati sumus in Christum Jesum, in mortem ejus baptizati sumus? Sepulti igitur sumus una cum illo per Baptismum in mortem, ut quemadmodum excitatus est Christus ex mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Nam insititi facti sumus illi per similitudinem mortis ejus, etiam resurrectionis participes erimus. Hoc scientes, quod vetus ille noster homo cum illo crucifixus est, ut aboleretur corpus peccati, ut posthac non serviamus peccato. Etenim qui mortuus est, justificatus est a peccato. Quod si mortui sumus cum Christo, credimus, quod & vivemus cum illo. Scientes, quod Christus excitatus a mortuis non amplius moritur, mors illi non amplius dominatur. Nam quod mortuus fuit, peccato mortuus fuit sicut quod autem vivit, vivit DEO. Ita & vos reputate vos ipsos mortuos quidem esse peccato, viventes autem DEO per Christum Jesum Dominum nostrum. Ne regnet igitur peccatum in mortali vestro corpore, ut obediatis illi per cupiditates ejus. Neque accommodetis membra vestra arma injustitiæ peccato, sed accommodetis vosmet ipsos DEO, sicut et ex mortuis viventes, & membra vestra arma justitiæ DEO. Hæc itaque sedulo meditemini, CIVES! huic obtemperetis divino monito, eritque resurrectio Christi vobis & in hac vitâ & post hanc vitam semper admirabilis.*

P. P. sub Sigillo Rectorali, ipso Paschato Festo d. 28. Mart. Anno MDCCXVII.

quo prodire ex illis corpora per animæ reduntionem vivificata
admodum etiam Sanctorum cum Christo resurgente resurgenti-
ta aperta prius fuerunt, quam ex illis egrederentur, prouti
XXVII. 52. 53. Sed horum quando mentionem facio, iter
aliud succurrit in Christi resurrectione admirandum. Admirabi-
Jesús noster resurgens, quia causa est nostræ resurrectionis, &
num ad vitam gloriæ æternam resurrexit. Leguntur quidem,
posteaquam mortui fuerant, vel à Prophetis in Veteri Testamen-
met Christo resuscitati, resurrexerunt. Ast hoc non detogat præ-
sti, nec negat, cum esse ex mortuis resurgentium primum. Isti
tam duntaxat hanc naturalem atq; mortalem resuscitati fuerunt
sus mortui. Heic autem de iis loquimur, qui surrexerunt ad vitam
mortalem. Plus fortè dubii facessere videntur, de quibus *Matth.*
53. agitur, ut pote quos ante Salvatorem resurrexisset, videri
namque diversæ offenduntur Interpretum sententiæ. Sunt, qui dicunt
eos vitam quidem moriente Jesu, ast triduo in sepulchris suis reman-
tandem resurgerent, postquam jam resurrexerat Christus. Ast
crederemus, cum reviviscentiâ statim & resurrectionem illorum
ille? Heinius *Exercit. Sacr. ad Nov. Test. b. l.* distinctionem verbis
quæ in omnibus tamen, quod sciam, Codicibus eadem habetur,
legitimam esse suspicatur, & hunc eorum esse sensum autumat: *Egre-
erant, atque è monumentis, mortis ejus (Christi) vi, tum egressi
resurrectionem ejus etiam in sanctam venerunt urbem, multisque
ibi; ut non egressio ipsorum è monumentis, sed apparitio tantum
be resurrectionem Christi sequuta sit: At verò, numne sic Te-
piam inferatur? judicatu difficile non erit. Potius cum Dorle-
dicendum putamus, quæ v. 52. leguntur, non omnia tota conti-
surrectionem Christi; sed ex petrarum rupturâ natam esse sepul-
pturam, ac ruptis sepulchris, cum Christus resurrexisset, resurre-
los Sanctos. Ad stipulatum habemus Maldonatum, (nisi, quod
menta ante resurrectionem Christi aperta fuisse, affirmat,) Mal-
centem, dum cœpisset ea miracula, quæ moriente Christo conti-
memorare, hoc etiam cum ceteris copulasse, cujus causa, sicut &
mors Christi fuerat. Sic igitur hæc prærogativa Christum manet, quod
mnium resurrexit, resurrectionis omnium resurgentium causa. *I-
mogenitus ex mortuis dicitur, Col. 1. 18. Apoc 1. 5.* ac Paulus de eo
sus resurrexit ex mortuis, primitia eorum, qui dormierant, factus
20. Habemus proinde, quæ admiremur in resurrectione Salvatoris
Christi. Agnoscimus JESUM resurgentem resurrectione su-
lem. Et hæc sunt, quæ hac vice piis sacrisque meditationibus vel*

